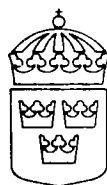

Socialutskottets betänkande

1987/88:11

om gallring enligt socialtjänstlagen (prop. 1987/88:76)

SoU
1987/88:11

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens förslag om uppskjuten tidpunkt för gallring av socialnämndernas register. Vidare behandlas två motioner (c resp. m) som båda rör gallring. Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

Propositionen

I proposition 1987/88:76 om uppskjuten tidpunkt för gallring av socialnämndernas personakter och personregister har regeringen (socialdepartementet) föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620). Lagförslaget fogas som bilaga till detta betänkande.

Motioner

Motion väckt under den allmänna motionstiden 1988

I motion 1987/88:So225 av Bengt Kindbom m.fl. (c) hemställs, såvitt nu är i fråga (yrkande 3) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om gallring av socialregistren.

Motion väckt med anledning av propositionen

I motion 1987/88:So9 av Göthe Knutson (m) hemställs att riksdagen avslår proposition 1987/88:76.

Utskottet

I 60 § socialtjänstlagen (1980:620) finns bestämmelser om gallringsplikt beträffande socialnämndernas personakter och personregister. Gallringsplikten beträffande personakterna innebär att anteckningar och andra uppgifter i dessa skall gallras ut sedan fem år har förflutit från den sista kontakten med socialtjänsten. Gallringsfristen räknas från sista anteckningen i akten. I fall då ansvaret för socialtjänsten har övergått till en annan socialnämnd skall gallringsfristen beräknas från sista anteckning hos den senare nämnden. Vad gäller uppgifter i personregistren skall gallringsfristen

beräknas från den tidpunkt då de förhållanden som uppgiften avser upphörde.

SoU 1987/88:11

Bestämmelserna motiveras främst av hänsyn till de enskildas integritet. I socialtjänstpropositionen (prop. 1979/80:1) angavs att det vid sidan av dessa integritetsskäl också måste beaktas att det av arkivekonomiska skäl förr eller senare måste bli nödvändigt att i någon form gallra socialnämndernas personregister. I propositionen förutskickades att det kunde bli aktuellt med undantag från gallringsplikten, dels för att tillgodose forskningens behov av material, dels för att säkerställa det nödvändiga underlaget för bedömningen av allvarigare ärenden inom barn- och ungdomsvården. Det aviserades också att en särskild utredning skulle få i uppdrag att framlägga förslag om eventuella undantag från gallringsplikten.

Socialtjänstlagen trädde i kraft den 1 januari 1982. Enligt nuvarande lydelse av punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen skall bestämmelserna om gallring tillämpas tidigast den 1 juli 1988 i fråga om uppgifter som avser tiden före den 1 juli 1983 (SFS 1986:1393). I propositionen föreslås att dessa tidpunkter senareläggs till den 1 juli 1990 resp. den 1 juli 1985.

Utskottet förutsatte vid behandlingen av förslaget till socialtjänstlag att tidpunkten för gallring skulle uppskjutas för den händelse utredningen om undantag från gallringsbestämmelserna kom att dra ut på tiden. Det uttalades bl.a. att det i vissa fall, såsom framhållits i propositionen, kunde finnas intresse för socialnämnden att bevara uppgifter under en längre tid än fem år och att detta framför allt torde gälla uppgifter om allvariga missförhållanden rörande underåriga och deras vårdare. Utskottet betonade också nödvändigheten av att dessa frågor nogga belystes innan någon gallring påbörjades och att frågan om vilka begränsningar som borde göras i den generella gallringsplikten dessförinnan måste vara klarlagd. Utskottet uttalade vidare att frågorna om undantag från gallringsplikten för att tillgodose forskningen måste vara lösta innan gallring påbörjas (SoU 1979/80:44 s. 94 f.).

Vid halvårsskiftet 1980 förordnades en särskild utredare för att undersöka behovet av undantag från de föreslagna reglerna om gallring. Utredningen, som antog namnet *socialdatautredningen* (S 1980:04), överlämnade i april 1986 betänkandet Gallra och bevara (Ds S 1986:5). Betänkandet har remissbehandlats.

En proposition med anledning av socialdatautredningens betänkande beräknades kunna föreläggas riksdagen tidigast under hösten 1987. Därför beslöt riksdagen, efter förslag av regeringen, att skjuta upp tidpunkten för när socialnämndernas personakter och personregister tidigast skulle gallras från den 1 januari 1987 till den 1 juli 1988 (prop. 1986/87:43, SoU 11, rskr. 84).

Utredningen angående intensivdataområden och individbaserade urvalsse-
rier inom arkivväsendet (U 1986:02) överlämnade i augusti 1987 till statsrådet Göransson sitt slutbetänkande (SOU 1987:38) Arkiv för individ och miljö. I betänkandet behandlas frågor om principer för långtidsbevarande av person-
akter bl.a. inom socialtjänsten. Betänkandet remissbehandlas för närva-
rande.

Vidare ser arkivutredningen (U 1985:07) för närvarande över hela den offentliga arkivverksamheten, bl.a. de nuvarande urvalsprinciperna och förutsättningarna för gallring. Utredningen avser att överlämna sitt betänkande i mars 1988.

Socialministern anför i den nu aktuella propositionen att beredningen av förslagen i socialdatautredningens betänkande tidsmässigt bör samordnas med beredningen av förslagen i betänkandet Arkiv för individ och miljö samt arkivutredningens kommande förslag. Som en följd härav kan en proposition i ämnet lämnas tidigast under riksmötet 1988/89. I propositionen föreslås därför en ändring i punkt 3 övergångsbestämmelserna till socialtjänstlagen så att tidpunkten då gallring tidigast kan ske uppskjuts till den 1 juli 1990.

Bengt Kindhom m.fl. (c) anför i motion So225 att personuppgifter i socialregistren måste gallras utom i mycket speciella fall. Motionärerna anser att frågorna härom bör bli föremål för utredning (yrkande 3).

I motion So9 av Göthe Knutson (m) anføres att riksdagens löfte om gallring måste hållas och att det från integritetssynpunkt inte kan godtas att gallringstidpunkten åter flyttas fram.

Utskottet konstaterar att socialdatautredningen och utredningen angående intensivdataområden och individbaserade urvalsserier inom arkivväsendet har behandlat gallringsfrågan. Även den sittande arkivutredningen behandlar förutsättningar för gallring. Motion So225 (c) yrkande 3 får därför anses redan tillgodosedd. Motionsyrkandet avstyrks.

Utskottets inställning är nu liksom tidigare att frågorna om undantag från gallringsplikten måste vara lösta innan gallring påbörjas. Särskilt intresset av skydd för unga understryker vikten av att frågan om undantag måste prövas ingående innan gallring är möjlig. Även forskningens behov måste beaktas.

I avvaktan på en proposition i ämnet bör således tidpunkten då gallring tidigast kan ske skjutas upp.

Utskottet avstyrker därför motion So9 (m) och tillstyrker propositionens förslag.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motion 1987/88:So225 yrkande 3,
2. att riksdagen med avslag på motion 1987/88:So9 antar det i proposition 1987/88:76 framlagda förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620).

Stockholm den 1 mars 1988

På socialutskottets vägnar

Daniel Tarschys

Närvarande: Daniel Tarschys (fp), Evert Svensson (s), Göte Jonsson (m), Ulla Tillander (c), Anita Persson (s), Blenda Littmarck (m), Gunnar Ström (s), Aina Westin (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Rosa Östh (c), Inga Lantz (vpk), Ingrid Andersson (s), Erik Janson (s), Ingrid Ronne-Björkqvist (fp) och Maud Björnemalm (s).

SoU 1987/88:11

Särskilda yttranden

1. Göte Jonsson, Blenda Littmarck och Ann-Cathrine Haglund (alla m) anför:

Gallringsplikten beträffande personakter har främst kommit till med hänsyn till den enskildes integritet. Vi anser att de grunder som motiverar insamlande av uppgifter skall följas och detta gäller även motiven för tidsbegränsningar och gallringsprinciper. Det är olyckligt att så lång tid förflutit sedan socialtjänstlagen trädde i kraft utan att frågan om grunderna för gallringsplikten redovisats i sin helhet. Vi menar att underlaget borde kunnat föreligga betydligt tidigare än vad som nu aviseras i propositionen.

Frågan om den närmare utformningen av gallringsbestämmelserna beträffande socialnämndernas personakter och personregister måste av integritetsskäl snarast få sin lösning. Utrednings- och beredningsarbetet måste påskyndas för att ytterligare tidsutdräkt skall undvikas.

2. Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c) anför:

Det är av vikt att uppgifter i socialregistren gallras. De uppgifter som behöver sparas kan avidentifieras. I undantagsfall kan det finnas skäl att spara personuppgifter en längre tid. Det är angeläget att dessa frågor utreds grundligt och allsidigt.

Förslag till

Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs att punkt 3 övergångsbestämmelserna till socialtjänstlagen (1980:620) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3.¹ Bestämmelserna i 60 § om gallring tillämpas tidigast den 1 juli 1988 i fråga om uppgifter och andra anteckningar som avser tiden före den 1 juli 1983.

Föreslagen lydelse

3. Bestämmelserna i 60 § om gallring tillämpas tidigast den 1 juli 1990 i fråga om uppgifter och andra anteckningar som avser tiden före den 1 juli 1985.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

¹ Senaste lydelse 1986:1393.

